

Forum V

13. Suomi osana suurvaltaa

Näkökulmia tehtävien ja kuvien käsittelyyn

Tehtävä 1

Määrittele

a) kenraalikuvernööri

- 1600-luvulla ison, lääniä tai maakuntaa laajemman, hallinnollisen alueen ylin virkamies, esimerkiksi Per Brahe

b) puhdasoppisuus.

- 1600-luvulla luterilainen kirkko pyrki yhdenmukaistamaan väestöä uskonnollisesti ja moraalisesti

Tehtävä 2

Mitä uudistuksia Suomessa toteutettiin Per Brahen aikana?

- Perustettiin postilaitos, kestikievereita, Turun akatemia ja monta kaupunkia.
- Siirrettiin Helsinki nykyiselle paikalleen Vironniemelle.

Tehtävä 3

Mikä oli mielestäsi pahin Suomeen kohdistunut rasitus suurvalta-aikana? Perustele.

- Opiskelijan oma vastaus
- Jos valitsee esimerkiksi väenotot, voi sitä perustella sillä, että
 - sotaan joutuminen saattoi viedä hengen
 - se oli ahdistavaa sekä miehelle että hänen perheelleen
 - talojen veronmaksukyky heikkeni
 - maaseudun työvoimapula paheni
 - talot saattoivat jäädä ilman miespuolista työvoimaa.

Tehtävä 4

Miten puhdasoppisuus vaikutti suomalaisten elämään?

- Lukutaitoa pyrittiin lisäämään kansan keskuudessa, koska sen ja kristinopin hallintaa pidettiin tärkeänä ehtona esimerkiksi ehtoolliselle ja avioliittoon pääsulle.
- Laiskat oppijat laitettiin jalkapuuhan häpeämään julkisesti.
- Kirkossa käymisestä tehtiin pakollista.
- Uusia seurakuntia perustettiin ja jokaiseen oli saatava uusi kirkko, yleensä puukirkko.
- Kirkkojen rakentaminen rasitti kansaa taloudellisesti aikana, jolloin muutenkin toistuvat kadot aiheuttivat jatkuvaa köyhtymistä.

Tehtävä 5

Arvioi Turun akatemian merkitystä suomalaiselle koulutukselle ja kulttuurille.

- Ennen Turun akatemiaa suomalaisten nuorten miesten oli lähdettävä jatko-opintoihin ulkomaisiin yliopistoihin.
- Suomalaisten opiskelijoiden lukumäärä kasvoi voimakkaasti akatemian myötä.
- Akatemia oli lähinnä kirkonmiesten ja virkamiesten koulutuspaikka.
- Kovin merkittävää tiedettä ei akatemiassa 1600-luvun aikana saatu aikaiseksi, mutta 1700-luvulla tieteen taso nousi.

Tehtävä 6

Esseetehtävä. Miten Suomen koulujärjestelmä kehittyi keskiajalta 1600-luvulle?

- Keskiajalla kirkko vastasi koulutuksesta.
- Ensisijaisesti kasvatettiin nuoria miehiä kirkon palvelukseen, toissijaisesti kruunun virkamiehiksi.
- Turun katedraalikoulu alkoi toimia 1300-luvulla.
- Keskeisin opetusmenetelmä oli kuoroluku, lisäksi kirjoituspuikoilla kopioitiin tekstejä ja kommentteja.
- Oppikokonaisuuksia oli kaksi: trivium ja quadrivium.
- Opiskelu ei ollut halpaa, joten kaikilla ei ollut mahdollisuutta opiskeluun.
- Toisaalta kouluja oli vähän, joten kaikille halukkaille ei ehkä riittänyt opiskelupaikkoja.

- Kaupunkikoulujakin oli, ainakin Viipurissa ja Raumalla. Niissä opittiin luku- ja kirjoitustaito.
- Keskiajalla lahjakkaimmat nuoret miehet lähtivät ulkomaisiin yliopistoihin, koska Suomessa yliopisto-opetusta ei ollut tarjolla.
- Kustaa Vaasan aikana koulujärjestelmä rapistui.
- Uppsalan yliopiston toiminta lähes lakkasi, mikä vaikutti ikävästi suomalaistenkin opiskelumahdollisuuksiin.
- Suurvaltakaudella valtakunta tarvitsi lisää virkamiehiä, joten koulutukseen oli panostettava.
- Suomeen perustettiin 21 alemmaa triviaalikoulua eli alkeiskoulua, joissa opetus oli ruotsiksi.
- Ylemmissä triviaalikouluissa opetettiin paitsi ruotsiksi myös latinaksi.
- Triviaalikoulun käytyään nuoret miehet saattoivat jatkaa kymnaasiin eli lukioon tai yliopistoon.
- Jo keskiajalla perustettu Turun katedraalikoulu muutettiin kymnaasiksi vuonna 1630. Oppiaineita oli paljon ja koulupäivä oli pitkä. Kuri oli kova.
- Suomen ensimmäinen yliopisto eli Turun akademia perustettiin vuonna 1640. Se tapahtui muuttamalla kymnaasi yliopistoksi. Tiedekuntia oli neljä kuten muuallakin Euroopassa.
- Akademia oli lähinnä kirkonmiesten ja virkamiesten koulutuspaikka.

Tehtävä 7

Tutki tämän jakson kuvia. Kerro niiden perusteella Suomen suurvalta-ajasta.

- opiskelijan oma vastaus

Tehtävä 8

Nettitehtävä. Ota selvää, millaisia muotoja tai tapoja on jäljellä entisaikojen noituudesta ja taikuudesta.

- opiskelijan oma vastaus